

ΦΑΚΕΛΟΣ
«Η ΟΡΓΗ ΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥ ΕΡΜΗ»
Τα Χρηματιστήρια σ' όλον τον κόσμο κλονίσθηκαν την εβδομάδα που πέρασε, χάθηκαν τεράστια ποσά και η κρίση, που θύμιζε το «κραχ» του 1929, έφθασε και στην Αθήνα. Τι πρόκειται να συμβεί στο μέλλον; Σελ. 36-42

ΤΑ ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ
Ο πρόεδρος του ΟΔΕΠ κ. Γ. Ανωμερίτης, σε συνέντευξη του προς «Το Βήμα», αποκαλύπτει τα παρασκήνια στην Ιεραρχία, τον αγώνα για τη διαδοχή του Αρχιεπισκόπου και τη «συννομοσία» του επισκόπου. Σελ. 17

«ΗΜΕΡΕΣ ΚΡΙΣΕΩΣ» ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
Καταλήψεις, αντιδράσεις, αποχές προεξοφλούν έναν θερμό χειμώνα για την ανώτατη εκπαίδευση. Βασική αιτία: Η έλλειψη διαλόγου. Σελ. 21

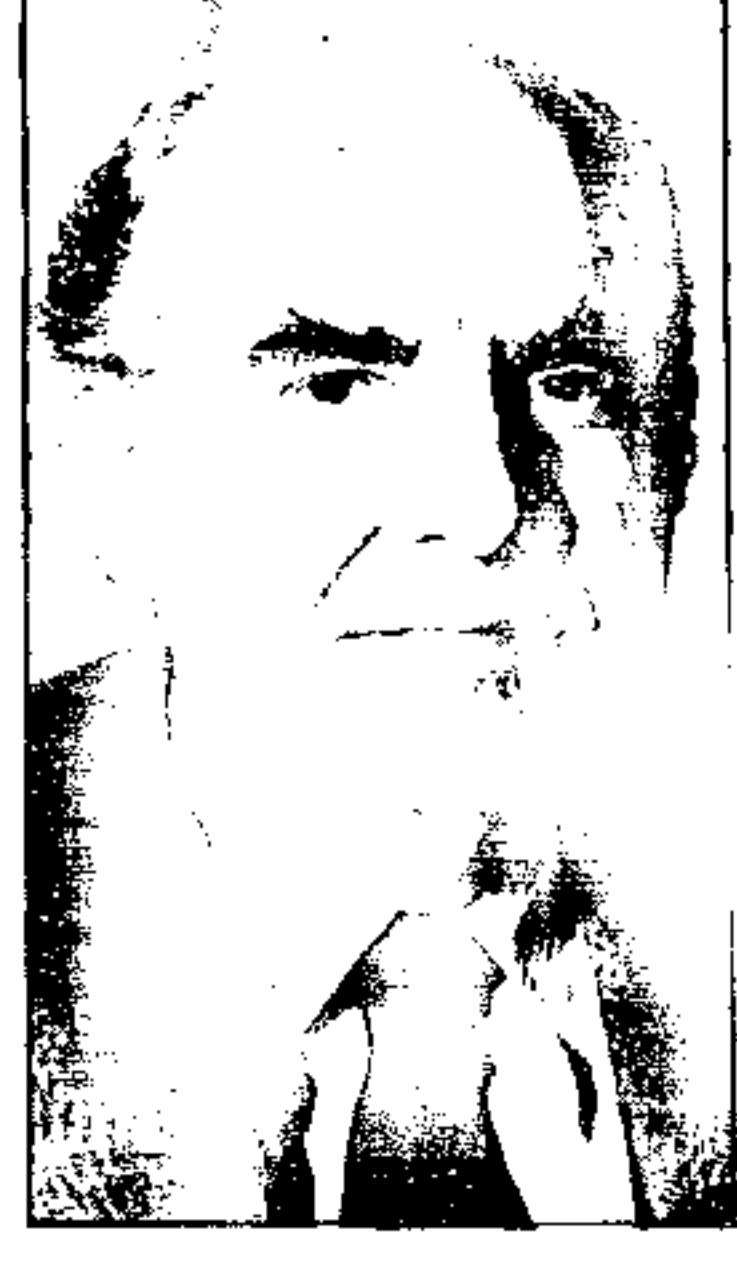
ΔΓΟΡΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΟΑΠΟΛΑΒΗ
Τρία θέματα για το αυτοκίνητο: Θα αυξηθούν τα ασφαλιστικά και το ασφαλιζόμενο ποσό - οδηγίες προς υποψήφιους αγοραστές και μια κριτική παρουσίαση δύο νέων μοντέλων. Σελ. 46-48

ΝΟΜΙΜΕΣ ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΟΣΟΜΑΤΙΚΗ;
Μια τροπολογία, που αντιμετωπίζει θετικά το θέμα, κινείται εδώ και μήνες από υπουργείο, σε υπουργείο ενώ μια νέα θετική εισήγηση υποβάλλεται εντός των ημερών στο ΙΚΑ, που μπορεί να ανακουφίσει τα ζεύγη που προσφεύγουν στη μέθοδο αυτή για ν' αποκτήσουν παιδί. Σελ. 28

Ανδρέας Γ. Παπανδρέου *Άρθρο για τον σοσιαλισμό και για τις εξελίξεις*
Αποκλειστικότητα «Το Βήμα» για την Ελλάδα

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΟΥΜΕ

Εθνικός προγραμματισμός και μεικτή οικονομία

★ Αν δεν μπορεί ο καπιταλισμός, μπορεί να δώσει τις λύσεις ο σοσιαλισμός;
★ Ο καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά κρίση και ευθύνεται για τα χειρότερα δεινά που υπέστη η ανθρωπότητα.
★ Σήμερα ένας σπαδός του Κένυς θα είχε οδηγήσει την Ελλάδα στην πτώχευση μέσα σε δύο χρόνια!
★ Χωρίς έναν ελάχιστο παγκόσμιο οικονομικό συντονισμό, η τόνωση του Κένυς είναι σαν να κτυπάς το κεφάλι σου στον τοίχο!

★ Μεταξύ των σοσιαλιστών η έννοια του κράτους προνοίας υπέστη ορισμένες αλλαγές, καθώς αντιμετωπίζουμε τις πραγματικότητες της εφαρμογής.
★ Εμείς, μια σοσιαλιστική κυβέρνηση, προτείνουμε τη δημιουργία χρηματογοράς.
★ Έχουμε περίπου το διπλάσιο προσωπικό εκείνου που απαιτείται για να παράγουμε τις απαιτούμενες κρατικές υπηρεσίες.
★ Το θέμα είναι το κέρδος, και είναι ένα θέμα επιβίωσης για την ελληνική οικονομία.

ΣΕΛ. 6

Προθεσμία στους υπουργούς έταξε ο κ. Κουτσόγιωργας

ΕΞΙ ΜΗΝΩΝ προθεσμία έχει θέσει ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης κ. Μένιος Κουτσόγιωργας σε όλους τους υπουργούς και υφυπουργούς, προκειμένου να κλεισουν όλες τις εκκρεμότητες και να ιεραρχήσουν τα προγράμματα δράσης, και ευθύνες τους έως τον Ιούνιο του 1989.

Η ΙΔΙΑ κατεύθυνση των επιθετικών πρωτοβουλιών και της νέας φάσης στην κυβερνητική δραστηριότητα θα χαρακτηρίζει και τον νέο Προϋπολογισμό, για τον οποίο πραγματοποιήθηκε χθες νέα σύσκεψη του ΚΥΣΥΜ υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού στο Μέγαρο Μαξίμου.

για την οποία δεν ανακοινώθηκε τίποτα - το ΚΥΣΥΜ εξετάσει τους αναπτυξιακούς άξονες του Προϋπολογισμού του 1988, που θα αποτελούν και το κέρνο χαρακτηριστικό του. Συγκεκριμένα, το ΚΥΣΥΜ αποφασίζει να δοθεί έμφαση στον τομέα των μεγάλων δημοσίων έργων (που θα ανέλθουν σε επτά, με την προσθήκη στα πρώτα «πέντε» των μεγάλων επενδύσεων και αλουμίνιας και του φωταγόνου) και στους τομείς της *λαϊκής στέγης* (με ειδικά δάνεια και δώρα χορήγησης), της *Παιδείας* (στο θέμα της υποδομής και των διδακτικών προβλημάτων) και στο θέμα του ΕΣΥ.

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΣ έως τα τέλη Μαρτίου του 1988 έχει τεθεί ως στόχος όχι απλώς να έχει αλλάξει ριζικά το πολιτικό κλίμα, αλλά και - όπως προεξοφλούν με αισιοδοξία ορισμένοι υπουργοί - «να είμαστε έτοιμοι να κάνουμε και να κερδίσουμε τις νέες βουλευτικές εκλογές, τον Απρίλιο ή τον Μάιο».

ΟΙ ΝΕΟΙ ρυθμοί, που έχουν δοθεί στην κυβερνητική δραστηριότητα, συνδυάζονται και με δύο άλλα ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά:
★ Πρώτον, με τη συστηματική λειτουργία όλων των συλλογικών οργάνων, συνήθως υπό την προεδρία του πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου (Υπουργικό Συμβούλιο κάθε 15 ημέρες, ΚΥΣΥΜ και διυπουργικοί κύκλοι τουλάχιστον κάθε εβδομάδα κ.λπ.).
★ Δεύτερον, με την ανάληψη πολιτικών πρωτοβουλιών ευρύτερου χαρακτήρα, όπως η αυριανή συνά-

Σύμφωνα με πληροφορίες του «Βήματος» στη χθεσινή σύσκεψη -

★ Στη σελ. 3 ρεπορτάζ του Μιχ. Δημητρίου

Θα εκκίπουν όλες οι δαπάνες

ΣΤΗ μείωση της φορολογίας εισοδήματος από 20% έως 30% προανατοχίζεται το υπουργείο Οικονομικών και πάνω σ' αυτήν τη βάση καταρτίζεται ο κρατικός Προϋπολογισμός για το 1988.
Η φορολογική αυτή ελάφρυνση θα προκύψει από το συνολικό ποσό - μέτρον που προστίθεται να λάβει η κυβέρνηση για το προσεχές έτος και συγκεκριμένα από:
★ Τη μείωση των συντελεστών της φορολογικής κλίμακας. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, το υπουργείο Οικονομικών δεν προτίθεται να εφαρμόσει την αναλογική φορολογία, όπως αρχικά είχε συζητηθεί, αλλά θα συνεχίσει την εφαρμογή της προοδευτικής φορολογίας, με την αναθεώρηση των δύο κλιμάκων που ισχύουν.
★ Την αύξηση του αφορολόγητου ορίου που ισχύει για κάθε κατηγορία φορολογουμένων (σήμερα είναι 340.000 δραχ. για τους μισθωτούς και 44.000 δραχ. για τους ελεύθερους επαγγελματίες, εμπόρους, διωκτές κ.ά.)
★ Τη θέσπιση αφορολόγητου ποσού χωρίς όριο για συγκεκριμένες δαπάνες με δικαιολογητικά. • *Λεπτομέρειες στη σελίδα 35*

POLSKI 125p
FIAT
ΝΕΟ·ΤΕΛΕΙΟ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΣΚ

1270.000 ΓΙΑ ΤΑΞΙ 840.000
ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΥΣ 870.000
Η.ΚΑΜΜΕΝΟΣ ΑΕ ΣΥΓΓΡΟΥ 194 196
ΤΗΛ. 9567721-5-9580481-5

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ CROMWELL
ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
ΠΛΗΡΩΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΜΟΝΑΔΕΣ:
ΡΑΔΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΟΓΚΩΝ
ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΝΕΦΡΟΥ - ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΗΠΑΤΟΣ
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗ - ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ
ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ - ΝΕΥΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΣ ΜΥΕΛΟΥ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ - ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
ΣΤΕΙΡΟΤΗΤΟΣ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΟΜΙΛΙΑΣ & ΑΚΟΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ & ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ
ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΔΩΡΕΑΝ:
ANGLO - HELLENIC
MEDICAL INFORMATION SERVICES
ΑΛΚΜΑΝΟΣ 16 - 3ος ΟΡΟΦΟΣ - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 7235625 - 7235482

ΩΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ είμαι πολύ οικείος με την κλασική μαρξιστική άποψη ότι ο καπιταλισμός αναπτύσσει κοινωνικές δομές όπως η ατομική ιδιοκτησία της παραγωγής, οι οποίες εμποδίζουν την πρόοδο της τεχνολογίας και της παραγωγικότητας και καθιστούν αναγκαία την κοινωνική επανάσταση. Για τον Μαρξ αυτή ήταν η αντίφαση - κλειδί του καπιταλισμού και η βάση για το επιχείρημα ότι ο σοσιαλισμός ήταν ιστορικά αναπόφευκτος. Αλλά ακριβώς το αντίθετο φαίνεται να είναι αλήθεια. Το καπιταλιστικό σύστημα δείχνει εντυπωσιακό δυναμισμό και αλλάζει τις αντιλήψεις που για καιρό είχαν υιοθετήσει οι μαρξιστές για τη μελλοντική παρακμή του καπιταλισμού.

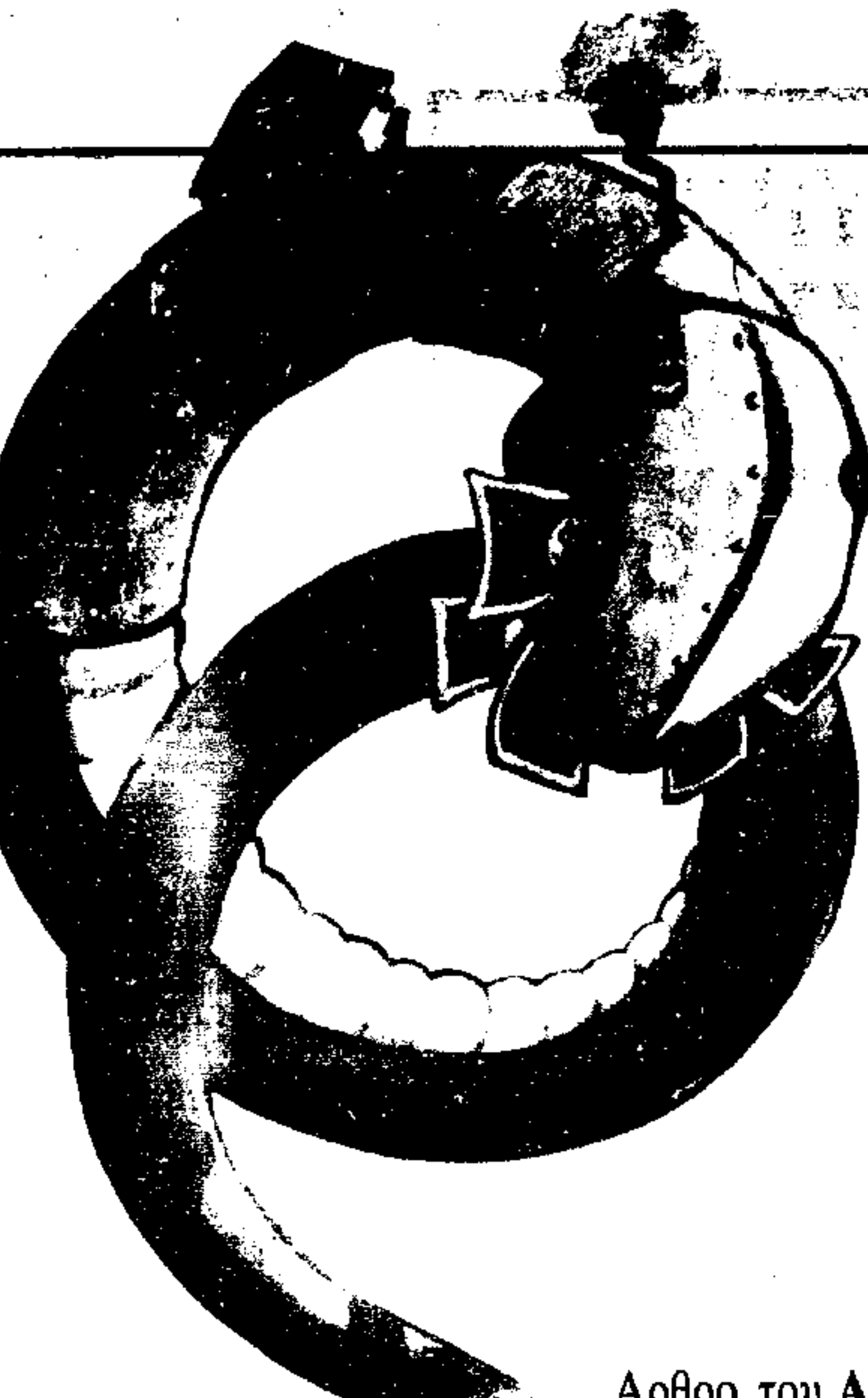
Ο καπιταλισμός, πολύ περισσότερο από τον σοσιαλισμό, παράγει νέες ανακαλύψεις από τα μικροηλεκτρονικά έως τους υπεραγωγούς, που βελτιώνουν αματωδώς την παραγωγικότητα. Κατά παράδοξο τρόπο, η πρόβλεψη του Μαρξ έχει μεγαλύτερη σχέση με τη Σοβιετική Ένωση και τον Ανατολικό Συνασπισμό, παρά με την καπιταλιστική Δύση. Ο συγκεκριμένος προγραμματισμός, ο αυστηρός έλεγχος και η γραφειοκρατία υπήρξαν στην πραγματικότητα τα εμπόδια στην τεχνολογική αλλαγή.

ΤΩΡΑ, γίνονται αλλαγές στον Ανατολικό Συνασπισμό, που πλησιάζουν τις διαστάσεις μιας επανάστασης. Ο Γκορμπατσόφ είναι αναμφισβήτητος ένας από μακρού αναμενόμενος μεταρρυθμιστής. Είναι μια πολύ εντυπωσιακή προσωπικότητα, με την τεράστια αποστολή να αποκεντρώσει τη σοβιετική οικονομία και να εισαγάγει την οικονομία της αγοράς, όσο είναι δυνατόν περισσότερο. Οι μεταρρυθμίσεις του αποτελούν την αναγνώριση ότι υπάρχουν όψεις της καπιταλιστικής δομής, που μπορούν να αγνοηθούν μόνο με κόστος.

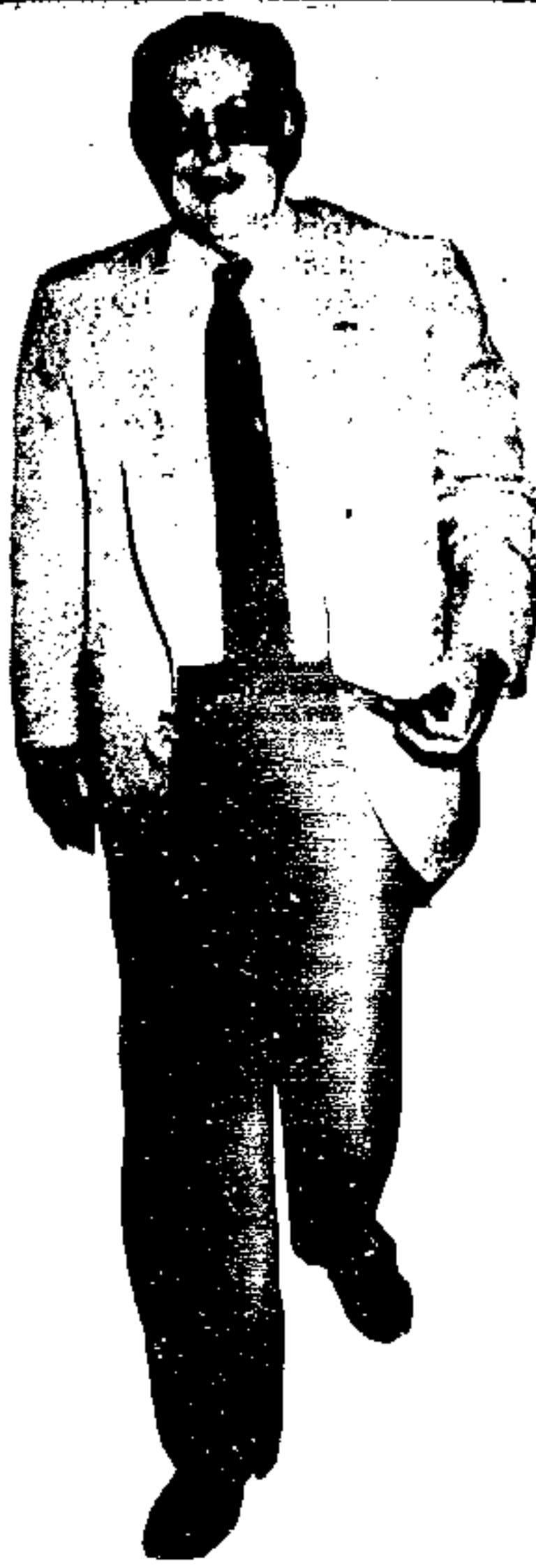
Μια από αυτές τις όψεις, που είναι έτοιμος να αποδεχθώ ο ίδιος, είναι, ότι η κατανάλωτική πλευρά της οικονομίας είναι καλύτερα οργανωμένη από ορισμένους είδους μηχανισμούς της αγοράς. Το σύστημα των τιμών μπορεί να προσέχει σαφώς πιο αποτελεσματικά τα αγαθά στον καταναλωτή από οποιονδήποτε προγραμματισμό. Αλλά, πιστεύω ακόμη ότι οι κακές πλευρές του καπιταλισμού, όπως η ανεργία, αντιμετωπίζονται καλύτερα με τον προγραμματισμό της συσσώρευσης του κεφαλαίου και της επενδυτικής πλευράς της οικονομίας.

ΕΤΣΙ, θα πρέπει να δώσω μια νέα ερμηνεία - διαφορετική από εκείνη του Μαρξ - για τα προβλήματα του καπιταλισμού. Ο καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά κρίση, όχι επειδή έχει εμποδισθεί από την ανάπτυξη, αλλά λόγω αυτοκαταστροφής, που έχει προκληθεί από τον δυναμισμό του. Σε παγκόσμια κλίμακα, ο καπιταλισμός θα πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνος για τα χειρότερα δεινά που υπέστη η ανθρωπότητα. Η ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος αυξάνει. Οι τεχνολογικές αλλαγές δημιουργούν το χειρότερο είδος ανισότητας - τη μόνιμη ανεργία εκατομμυρίων εργατών. Ακόμη και στις πλούσιες χώρες, ένα μεγάλο ποσοστό πολιτών ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας. Η ανισότητα αυξήθηκε επίσης μεταξύ των ανεπτυγμένων χωρών και των χωρών του Τρίτου Κόσμου.

Η επικίνδυνη και απρογραμμάτιστη εκμετάλλευση από την ελεύθερη επιχειρηματική δραστηριότητα αυτού του αυτοδύναμου οικονομικού συστήματος, που αποκαλούμε πλανήτη Γη, έχει παραγάγει ρύπανση, που είναι επικίνδυνη όχι μόνο για την ανθρώπινη ζωή, αλλά και για όλες τις μορφές ζωής. Εξαιτεί όλα όσα αυτός ο πλανήτης έχει να προσφέρει για τη μα-

“...Εάν η Ελλάδα δεν μπορεί να προσελκύσει τις ξένες επενδύσεις για να χρηματοδοτήσει τη συμμετοχή στην τεχνολογική επανάσταση, τότε είμαστε καταδικασμένοι να παραμείνουμε μια τουριστική χώρα. Οι νέοι μας θα μεταναστεύσουν και θα έχουμε έναν πληθυσμό γερόντων που θα φροντίζει τα ξενοδοχεία...”

Άρθρο του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ**

ΜΠΟΡΕΙ Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ;

■ **Αν δεν μπορεί ο καπιταλισμός, μπορεί να δώσει τις λύσεις ο σοσιαλισμός;** ■ **Ο καπιταλισμός βρίσκεται σε βαθιά κρίση και ευθύνεται για τα χειρότερα δεινά που υπέστη η ανθρωπότητα.** ■ **Χωρίς έναν ελάχιστο παγκόσμιο οικονομικό συντονισμό, η τόνωση του Κένυς είναι σαν να κτυπάς το κεφάλι σου στον τοίχο!**

ροχρόνια επιδίωξη της ανθρωπότητας.

Η ανασώρευση όπλων, ιδιαίτερα πυρηνικών όπλων, μεταξύ των υπερδυνάμεων, δεν είναι το αποτέλεσμα ενός κακού προέδρου ή γενικού γραμματέα αλλά αναπόσπαστο μέρος του συστήματος. Προχωρώντας στο θέμα αυτό, νομίζω ότι ο Γκορμπατσόφ κατανοεί το πρόβλημα από την πλευρά του.

Η πρωτοβουλία του για την ειρήνη είναι αναπόσπαστο μέρος των διεθνών μεταρρυθμίσεων. Γνωρίζει ότι δεν μπορεί να βελτιώσει το σοβιετικό επίπεδο διαβίωσης χωρίς τη μείωση των δαπανών για τα πυρηνικά όπλα και γενικότερα για τις ένοπλες δυνάμεις. Δεν είναι το θέμα αν ο Γκορμπατσόφ είναι ένας άνθρωπος της ειρήνης. Πιστεύω με, είναι ένας άνθρωπος της ειρήνης. Αλλά γι' αυτόν η μείωση των εξοπλισμών είναι επίσης θέμα αδήριτης ανάγκης για το σοσιαλιστικό σύστημα.

Οι τεχνολογικές επαναστάσεις συμβαδίζουν με τις περιόδους κρίσης. Ενώ δεν πιστεύω ότι τα προβλήματα που σημείωσα θα επιλυθούν στο εγγύς μέλλον, οι αέναες κρίσεις του καπιταλισμού τίνουν να επιλύονται από μόνες τους και να προχωρούν. Η έμφαση που δίνω στην πορεία των προβλημάτων, είναι κυρίως στους κινδύνους για την επιδίωξη. Η περιβαλλοντολογία, η ειρήνη και η συμμετοχή του πολίτη στη διαχείριση των κρίσεων αποτελούν τις αξίες που συμμερίζονται οι Σοσιαλιστές. Αυτός είναι ο ρόλος μας. Στην Ελλάδα, δίνουμε την κύρια έμφαση στην ενδυνάμωση των πολιτών, μέσω ενός αποκεντρωμένου προγραμματισμού.

ΟΤΑΝ Ο Τζων Μέναρντ Κένυς ανέπτυξε τη θεωρία της «αποτελεσματικής ζήτησης» το 1936, πάρεχε τη λύση για τα προβλήματα της ανεργίας και της

υποκατανάλωσης μέσα στα εθνικά σύνορα. Αν η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών τονώνονταν είτε από φορολογικές περικοπές είτε από κυβερνητικές ενισχύσεις, τότε θα λειτουργούσε και πάλι η διομηχανία για να καλύψει την ογκώσιμη κατανάλωτική ζήτηση και να αυξηθεί έτσι η απασχόληση.

Αλλά η νέα διεθνής διαίρεση της εργασίας τα άλλαξε όλα αυτά. Εάν τονώσουμε την καταναλωτική αγοραστική δύναμη εδώ στην Ελλάδα, δημιουργούμε θέσεις εργασίας στην Ιταλία και τη Γερμανία. Εφόσον είμαστε μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και δεν μπορούμε να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας, οι καταναλωτές μας αγοράζουν ιταλικά παπούτσια ή τα καλύτερα γερμανικά αυτοκίνητα και δημιουργούν πρόβλημα στο ελληνικό ισοζύγιο πληρωμών.

Σήμερα ένας οπαδός του Κένυς θα είχε οδηγήσει την Ελλάδα στην πτώχευση μέσα σε δύο χρόνια!

ΟΙ ΗΝΩΜΕΝΕΣ Πολιτείες έχουν το ίδιο πρόβλημα. Για οποιαδήποτε αιτία, τα αμερικανικά προϊόντα δεν είναι τόσο ελκυστικά στον αμερικανικό καταναλωτή όσο τα ιαπωνικά. Παρά την κάθετη υποτίμηση του δολαρίου, το εμπόριο έλλειμμα των ΗΠΑ δεν βελτιώθηκε. Η αίσθηση είναι πολύ σημαντική. Στην Ελλάδα ούτε καν σκεφτόμαστε να αγοράσουμε ένα αμερικανικό ραδιόφωνο ή μαγνητόφωνο. Ψάχνουμε αλλού, συνήθως στην Ιαπωνία.

Για να διατηρηθεί σήμερα μια χώρα θα πρέπει να παράγει προϊόντα που δεν περιορίζονται μόνο για την εσωτερική αγορά, αλλά για τη διεθνή αγορά. Χωρίς έναν ελάχιστο παγκόσμιο οικονομικό συντονισμό, η τόνωση του Κένυς είναι σαν να κτυπάς το κεφάλι σου στον τοίχο.

Η ΕΥΡΩΠΗ στο σύνολό της αναγνωρίζει το πρόβλημα αυτό και αντιλαμβάνεται ότι μόνο με τη συνεργασία μπορεί να καταστεί μια αποτελεσματική ανταγωνιστική μονάδα, κυρίως στις νέες τεχνολογίες προσιθέμενης υψηλής αξίας. Αλλά ο καθένας εκφωνεί καλά προετοιμασμένους λόγους. Οι αποφάσεις όμως δεν μπορούν να ληφθούν ούτε οι στρατηγικές να πραγματοποιηθούν, επειδή η ΕΟΚ (και η γ. Θάλασσα ειδικότερα), δεν είναι έτοιμη να κάνει τις απαραίτητες επενδύσεις.

Παρά τη γενική συμφωνία να υπάρξει μια ενωμένη ευρωπαϊκή αγορά το 1992, η ΕΟΚ θα αντιμετωπίσει μεγάλα προβλήματα. Η Ευρώπη δεν μπορεί να είναι ένας παγκόσμιος οικονομικός διεκδικητής, εκτός αν αποφασίσει να επενδύσει αυτό που χρειάζεται. Οι πόροι που δύνανται στη διάθεσή της, κυρίως τα επίπεδα του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, δεν είναι πουθενά επαρκή, για να ανταποκριθούν στον στόχο ενός ενωμένου ανταγωνιστή διεθνούς επιπέδου. Εάν δεν έχουμε μια σημαντική μεταφορά πόρων και τεχνολογίας από τον Βορρά στον πτωχότερο Νότο της Ευρώπης, τότε δεν θα έχουμε μια σύγκλιση αλλά μια απόκλιση του ευρωπαϊκού επιπέδου διαβίωσης. Τούτο επιτερείται εκρηκτικούς κινδύνους για το μέλλον. Μπορεί να καταλήξουμε απλώς στο να δημιουργήσουμε μια μεγάλη ενωμένη αγορά για τα ιαπωνικά προϊόντα.

Μεταξύ των σοσιαλιστών η έννοια του κράτους προνοίας υπέστη ορισμένες αλλαγές, καθώς αντιμετωπίζουμε τις πραγματικότητες της εφαρμογής.

ΕΜΕΙΣ ΟΙ έλληνες σοσιαλιστές κερδίσαμε τις πρώτες μας εκλογές το 1981. Ένας φίλος μου επιχειρηματίας, ήλθε, έξι μή-

νες αργότερα, και μου είπε «Αντιμετωπίζουμε ένα πρόβλημα. Τώρα που κερδίσατε, οι εργαζόμενοι δεν ενδιαφέρονται να διατηρήσουν μια εσωτερική πειθαρχία στην παραγωγή».

Εάν η Ελλάδα θέλει ένα κράτος προνοίας με υγιονομική περιποίηση, εκπαίδευση και ασφαλείς συντάξεις, πρέπει ταυτόχρονα να έχουμε υπόψη μας τη μάχη για την αύξηση της παραγωγικότητας. Εάν πρέπει να επιζητήσουμε σ' αυτή τη νέα διεθνή διαίρεση της εργασίας και της παραγωγής, όπου η εθνική ανταγωνιστικότητα έχει γίνει τόσο σκληρή, δεν έχουμε άλλη επιλογή. Αν αυτή η στάση δεν υιοθετηθεί από την εργατική και τη μεσαία τάξη, οι επιπτώσεις μπορεί να είναι πολύ σοβαρές.

Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουμε μια ανεργιακή στάση. Αλλά σημαίνει ότι χωρίς μια πολύ θετική δέσμευση της εργατικής δύναμης για βελτίωση της παραγωγικότητας, χάνουμε τη μάχη.

Ως μεικτή οικονομία, η Ελλάδα έχει επίσης ανάγκη από περισσότερα κεφάλαια για επενδύσεις. Παρά τις θετικές ενδείξεις των τελευταίων καιρών έχουμε υποστεί «ανεργία κεφαλαίων» από τους επενδυτές εδώ και δεκαετία χρόνια. Αυτό αληθεύει και για την περίοδο των αναπτυχιακών, οι οποίοι έδωσαν στους επενδυτές κάθε τι που επιθυμούσαν. Οι λόγοι είναι διάφοροι: για παράδειγμα οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι παραδοσιακά εξαρτημένες από δανειακά κεφάλαια με σχέση ιδίων κεφαλαίων προς δανειακά κεφάλαια 1 προς 5. Αυτό χρειάζεται να το αλλάξουμε. Και εμείς, μια σοσιαλιστική κυβέρνηση, προτείνουμε τη δημιουργία χρηματαγοράς.

Η ΕΛΛΑΔΑ έχει επίσης έναν υπερτροφικό δημόσιο τομέα. Αυτοί που εργάζονται στον

δημόσιο τομέα είναι οι προνομηφικοί εργαζόμενοι στην Ελλάδα. Το όνειρο που καλλιεργήθηκε σπών μέσω Έλληνα είναι να γίνει μιμούτης υπάλληλος του κράτους. Και αυτό διότι έχουν τους υψηλότερους μισθούς, συντάξεις, υγειονομική περίθαλψη και καλές διακοπές.

Τη διόγκωση του δημόσιου τομέα δεν τη δημιουργήσαμε εμείς οι σοσιαλιστές, την δημιουργήσαν οι συνταγματάρχες. Όταν ήλθαμε στην εξουσία, το 90% όλων των υπηρεσιών, από τις αεροπορικές γραμμές έως τις Τράπεζες και τον ηλεκτρισμό, ήταν κρατικές. Τώρα έχουμε περίπου το διπλάσιο προσωπικό που απαιτείται για να παράγουμε τις απαιτούμενες κρατικές υπηρεσίες.

Η θέση μας είναι παρόμοια με τη θέση της Αμερικής. Καταπνίγει την ιδιωτική επιχείρηση επειδή ο δημόσιος τομέας είναι υπερτροφικός. Στην Ελλάδα οι οικονομικοί πόροι για επενδύσεις συνθλιβονται από τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα. Μπορεί να μας πάρει 10 ή 15 χρόνια, αλλά η δύσκολη αποστολή μας ως σοσιαλιστές είναι να θέσουμε τον τομέα αυτόν υπό έλεγχο και να αυξήσουμε την παραγωγικότητά του.

Ε ΠΙΔΕΙΚΝΟΥΜΕ επίσης μεγαλύτερη προσοχή στις ανάγκες των ξένων επιχειρηματιών, καθώς προσπαθούμε να προσελκύσουμε ξένες επενδύσεις. Οι επιχειρηματίες μπορεί να έχουν παράπονα. Σύμφωνα με την εμπειρία μας από το 1981, υπάρχουν δύο ζητήματα τα οποία νομίζω πρέπει να εξετάσουμε σοβαρά:

Πρώτον, οι επιχειρηματίες λένε πως είναι σημαντικό για τις επιχειρήσεις να προσλαμβάνονται και να απολύουν εργατές. Ισχυρίζονται ότι αν δεν έχουν αυτό το δικαίωμα, οι εργατές δεν ενδιαφέρονται για την απόδοσή τους και ως αποτέλεσμα πέφτει η παραγωγικότητα. Αυτό το ζήτημα προφανώς έρχεται σε αντίθεση με τη σοσιαλιστική έννοια της ασφαλούς απασχόλησας και είναι ένα ενιαίο θέμα πολιτικής. Αλλά όμως πρέπει να παραδεχθώ ότι η ανησυχία των επιχειρηματιών έχει κάποια βάση.

Οι επιχειρηματίες επίσης παραπονούνται επειδή δεν είναι αφορολόγητα τα εταπεινωμένα κέρδη. Πρέπει να αποδεχθώ το επιχείρημα αυτό, επειδή οι άλλες πολιτικές απέτυχαν να προσελκύσουν νέους επενδυτές. Έχουμε προσφέρει επιδοτήσεις 50% για τους ξένους επιχειρηματίες προκειμένου να εγκαταστήσουν τις επιχειρήσεις τους στην Ελλάδα. Ένας γνωστός γερμανός κεφαλαιούχος μου είπε ευθέως: «Δεν μας ενδιαφέρουν οι επιδοτήσεις. Μας ενδιαφέρουν τα κέρδη».

Τ Ο ΘΕΜΑ είναι το κέρδος και είναι ένα θέμα επιδίωξης για την ελληνική οικονομία. Οι εργατές το αντιλαμβάνονται αυτό. Εάν η Ελλάδα δεν μπορεί να προσελκύσει τις ξένες επενδύσεις για να χρηματοδοτήσει τη συμμετοχή στην τεχνολογική επανάσταση, τότε είμαστε καταδικασμένοι να παραμείνουμε μια τουριστική χώρα. Οι νέοι μας θα μεταναστεύσουν και θα έχουμε έναν πληθυσμό γερόντων που θα φροντίζει τα ξενοδοχεία.

Γι' αυτά όλα τα κρίσιμα ζητήματα πιστεύω ότι είναι η σοσιαλιστική κυβέρνηση που μπορεί να δώσει διέξοδο στο έθνος, μέσα από τη σωστή λειτουργία του εθνικού προγραμματισμού και της υγιούς μεικτής οικονομίας. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα οδηγήσουμε την απελευθέρωση, τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων.

* Το άρθρο αυτό που δημοσιεύεται και στο αμερικανικό περιοδικό «New Perspectives Quarterly» ο Πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Π. Παπανδρέου το έδωσε για δημοσίευση από «Το Βήμα» κατ' αποκλειστικότητα για την Ελλάδα.